

Фиқҳ дарслари (213-дарс) Намозда макрух нарсалар (тўртинчи мақола)

19:00 / 12.01.2023 2145

14-15. Жанда кийимда ва хорликни изҳор қилишдан бошқа ҳолларда бошяланг намоз ўқиши.

Жанда кийим деганда, хароб аҳволдаги кийим кўзда тутилган. Баъзилар буни иш кийими, уй кийими бўлиши ҳам мумкин, деганлар.

Бошяланглик виқорсизлик ҳисобланганидан, бу ҳолда намоз ўқиши макрух ҳисобланган. Зотан, Расууллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам, саҳобаи киромлар, аҳли солиҳ уламолар ва ўтган барча улуғлардан ҳеч ким бошяланг намоз ўқиган эмас.

Ҳаж ва умрага ўхшаш ибодатларда, яъни банданинг Аллоҳ олдида хорлигини изҳор қилувчи мақомларда бошяланглик хушуъ ва синиқлик аломати бўлади.

16. Ўқиладиган нарсани санаш ҳам макруҳдир.

Бу санаши намоз ичидаги санашидир. Намоз ичидаги сура ва оятларни ҳамда тасбехларни бармоқлар ёки тасбех билан санаши мумкин эмас. Тилида айтиб санаши мутлақо жоиз эмас, аммо қалбида ёки бармоқларини турган жойида қаттиқроқ сиқиб санаса бўлади.

17. Масжиднинг эшигини қулфлаш.

Намоздан бошқа вақтларда масжидга қулф солиш намозни ман қилишга ўхшаб қолгани сабабли макруҳ ҳисобланган.

Али Қори раҳматуллоҳи алайҳи «Мұхтасари Виқоя»нинг шарҳида: «Бизнинг замонимизда масжидлардаги буюмларни сақлаш учун қулфланса, ҳечқиси йўқ», деган.

18. Масжиднинг томида жинсий яқинлик ва қазои ҳожат қилиш макруҳдир.

Чунки масжиднинг томи ҳам масжиддан ҳисобланади. Шунинг учун ҳам масжиднинг устидаги одам унинг ичидаги имомга иқтидо қилса, жоиз бўлади. Масжид ичida эътикоф ўтирган одам унинг устига чиқса, эътикофи бузилмайди.

Ичida намозхонаси бор уйнинг тепасида бу нарсалар макруҳ эмас.

Чунки мазкур хона тўлақонли масжид ҳукмига эга бўлмайди.

Шунингдек, масжидни зийнатлаш, намоз ўқимаётган одамнинг орқасида намоз ўқиш, ундаги илон ва чаённи ўлдириш ҳам макруҳ эмас.

Масжидни зийнатлаш макруҳ эмас, деган уламолар ҳазрати Усмон розияллоҳу анҳу Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг масжидларини зийнатлаганларини далил қилиб келтирадилар. Айни пайтда улар қарши тарафларнинг масжидни зийнатлаш макруҳлигига келтирган далилларини эътиборга оладилар ҳамда бу иш риё ва хўjakўрсинга бўлса, макруҳ эканини айтадилар.

Намоз ўқимаётган одамнинг орқасига қараб намоз ўқиш макруҳ эмаслигига Ибн Умар розияллоҳу анҳунинг Нофеъ розияллоҳу анҳунинг орқаларига қараб намоз ўқишлари далилдир.

نْبَأْنَكِ لَقْنُ عَفَانْ لِي بَسْ رَمْدَنْ دَحِي مَلِإِلِي

دِجْسَمْلَا يَرَأْوَسْ نَمْ يَرَاسْ
كَرْهَظ يَنْلَوْ يَلَاقْ

Нофеъдан ривоят қилинади:

«Ибн Умар масжиднинг устунларидан бирор устунга йўл топа олмаса, «Менга орқангни ўгир», дер эди».

Масжиддаги илон ва чаённи ўлдириш ҳам макрух әмаслигига қуидаги ҳадис далилdir:

هـلـلـا يـضـرـرـهـ يـبـأـنـعـ
يـلـصـهـلـلـاـلـوـسـرـلـاـقـهـنـعـ
اـوـلـتـقـاـ» :مـلـسـوـهـيـلـعـهـلـلـاـ
هـلـلـاـلـصـلـاـ يـفـنـيـدـوـسـهـلـلـاـ
هـلـلـاـلـصـلـاـ يـفـنـيـدـوـسـهـلـلـاـ
هـلـلـاـلـصـلـاـ يـفـنـيـدـوـسـهـلـلـاـ
هـلـلـاـلـصـلـاـ يـفـنـيـدـوـسـهـلـلـاـ

Абу Хурайра розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расууллох соллаллоху алайхи васаллам:

«Икки қорани: заҳарли илон ва чаённи намозда ҳам ўлдиринглар», дедилар».

«Сұнан» әгалари ва Ҳоким ривоят қилишган.

«Мухтасар»нинг муаллифидан бошқа уламоларимиз қуидаги нарсаларни ҳам макрух дейдилар:

18. Намознинг вожиб амалларидан бирортасини қасдан тарк қилиш макрухи таҳримийдир.
19. Рукуъга бораётганда ва ундан қайтаётганда икки қўлни кўтариш.
20. Намознинг суннатларидан бирортасини қасдан тарк қилиш.
21. Иккинчи ракъат қироатини биринчи ракъатнинг қироатидан узун қилиш.
22. Фарз намозда бир сурани иккала ракъатида такрор ўқиш.
23. Қуръондаги тартибга хилоф тартибда қироат қилиш.
24. Рукуъ ва саждада қироат қилиш.
25. Қўл билан кийим, бадан ва соқолни оз миқдорда ушлаб ҳаракат қилиш.
26. Бармоқларни бир-бирининг орасига киритиш.
27. Кўзни юмиб олиш.
28. Беҳожат аланглаш.
29. Кўзни осмонга қаратиш.
30. Бир оёғини кўтариб туриш.
31. Ҳожат қистаб турганда намоз ўқиш.
32. Туфлаш.
33. Эснаш.
34. Саломга ишора билан алик олиш.
35. Фарзнинг кейинги икки ракъатида сура ёки оят қироат қилиш.
36. Ёниб турган оловга қараб намоз ўқиш.
37. Кийимни киймай, елкага ташлаб олиб намоз ўқиш ва бошқалар.

(Давоми бор)

«Кифоя» китобининг биринчи жузи асосида тайёрланди